

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник Міністра
молоді та спорту України

_____ Ніна УМАНЕЦЬ

_____ № _____

ПРАВИЛА

спортивних змагань з дзюдо

I. Загальні положення

1. Ці Правила визначають основні засади організації та проведення спортивних змагань з дзюдо, що проводяться на території України.

2. Ці Правила розроблено з урахуванням Правил дзюдо Міжнародної федерації дзюдо.

Вимоги цих Правил не застосовуються під час проведення міжнародних змагань.

3. Ці Правила є обов'язковими для всіх організацій, що проводять офіційні змагання, та стосуються всіх дисциплін, з яких проводяться змагання з дзюдо. Усі офіційні особи (представники команд, тренери, спортсмени, судді), які беруть участь у змаганнях, зобов'язані їх дотримуватись.

4. Будь-які ситуації, що виникають під час організації та проведення змагань, що не відображені у цих Правилах, трактуються відповідно до Правил змагань Міжнародної федерації дзюдо.

5. Терміни та аббревіатури, що вжито у цих Правилах, мають такі значення:

більшість з трьох – якщо двоє суддів мають однакову думку під час винесення будь-якого рішення (оцінки, покарання або їх скасування), воно приймається всією бригадою суддів;

ваза-арі – оцінка технічної дії;

ваза-арі-авасет-іппон – оголошення перемоги у разі проведення другої технічної дії, що оцінена ваза-арі;

голден скор – додаткова сутичка без обмеження часу, що зупиняється після першої результативної технічної дії;

дан – вищий кваліфікаційний ступінь;

дзюдогі – спеціальний одяг спортсмена, що складається з куртки «увагі», штанів «дзюбон» та паска «обі»;

дожиме – затискання ногами тулуба;

іппон – оцінка технічної дії;

йоши – команда продовження сутички;

кавазу-гаке – кидок суперника, обвиваючи ногою його ногу;

камі-шихо-гатаме – прийом «утримання» зі сторони голови;

кансетсу-ваза – больовий прийом;

ката-санкаку – захват руки та голови суперника;

кеса-гатаме – прийом «утримання» в партері;

кікен-гачі – перемога за відмови суперника;

коші-гурума – кидок через стегно із захопленням голови;

куміката – захват за дзюдогі для проведення технічної дії;

кю – нижчий кваліфікаційний ступінь (учнівський);

маїта – вигук «здаюся» для припинення больового чи задушливого прийому;

мате – команда зупинення;

міст – дугоподібне максимально прогнуте положення тулуба спиною вниз;

МФД – Міжнародна федерація дзюдо;

не-ваза – боротьба лежачи;

негативне дзюдо – уникання захоплень, перешкоджання захопленням суперника, винятково оборонна стійка, фальшива атака, захоплення за штани;

о-сото-гарі – кидок назад;

о-учі-гарі – зачеп зсередини;

- осаекомі – утримання суперника;
- реі – команда привітання суперників;
- сеоі-отоші – кидок через плече з коліна (колін);
- соде-цурікомі-гоші – кидок через спину зі зворотним захопленням та із захватом за два рукави;
- сокутейки – спеціальний вимірювальний пристрій;
- соно-мама – команда не рухатись;
- соре маде – команда закінчення сутички;
- татамі – мати синього, жовтого, червоного, зеленого кольорів розміром 1000 x 2000 x 40(50) мм або 1000 x 1000 x 40(50) мм, що використовуються під час проведення змагань з дзюдо, виготовлені з поролону вторинного спінювання, пінополіуретану (або подібне) та обклеєні спеціальною тканиною «рисова соломка»;
- тачі-ваза – боротьба в стійці;
- токета – команда припинення утримання суперника;
- торі – спортсмен, який проводить атаку;
- уде-хишигі-вакі-гатаме – больовий прийом з падінням на руку;
- уке – спортсмен, якого атакують;
- ура-гатаме – прийом «утримання» спиною до суперника;
- учі-мата – прийом «підхват зсередини»;
- ФДУ – Всеукраїнська громадська організація «Федерація дзюдо України»;
- фусен-гачі – перемога в результаті неявки суперника;
- хаджіме – команда початку сутички;
- хансоку маке – покарання за серйозне порушення;
- хараі-гоші – прийом «підхват під дві ноги»;
- шидо – покарання за незначне порушення;
- шіме-ваза – задушливий прийом;
- care-system – система відеоконтролю.

Інші терміни, що використовуються в цих Правилах, вжито у значеннях, наведених у Законі України «Про фізичну культуру і спорт».

6. Спортивні змагання з дзюдо проводяться згідно з Регламентом (Положенням) про проведення відповідного змагання з дзюдо (далі – Регламент), що затверджується організатором.

7. Регламент про офіційні фізкультурно-оздоровчі заходи або спортивні змагання розробляється згідно з Вимогами до змісту Регламенту (Положення), затвердженим наказом Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту від 06 серпня 2010 року № 2659, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 01 вересня 2010 року за № 766/18061.

Зміни до Регламенту може бути внесено організатором проведення спортивного змагання. Про всі зміни до Регламенту мають бути поінформовані всі організації, що беруть участь у змаганні, не пізніше ніж за один місяць до проведення офіційних всеукраїнських змагань та за десять днів до проведення регіональних змагань.

8. Організацію проведення офіційних спортивних змагань визначено вимогами Положення, затвердженого наказом Міністерства молоді та спорту України від 09 березня 2018 року № 617, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 березня 2018 року за № 264/31716 (зі змінами).

9. Антидопінговий контроль спортсменів, які беруть участь у змаганнях, здійснюється відповідно до Всесвітнього антидопінгового кодексу та Закону України «Про антидопінговий контроль у спорті», що визначає правові та організаційні засади здійснення антидопінгового контролю в Україні.

10. Спортивні змагання з дзюдо проводяться з метою:

1) розвитку і популяризації дзюдо в Україні;

2) визначення кращих спортсменів, команд, клубів, адміністративно-територіальних одиниць, фізкультурно-спортивних товариств (далі – ФСТ), що культивують дзюдо;

3) підвищення спортивної майстерності та виконання нормативів Єдиної спортивної класифікації України;

- 4) визначення кандидатів для формування збірних команд клубів, адміністративно-територіальних одиниць, ФСТ, збірних команд України;
- 5) покращення методів та практики суддівства змагань з дзюдо;
- 6) обміну досвідом, знаннями та інформацією.

II. Програма і види змагань

1. Види та ранг змагань

1. Види змагань визначаються Регламентом.
2. За видами змагання поділяють на:
 - 1) особисті;
 - 2) особисто-командні;
 - 3) командні.
3. В особистих змаганнях визначаються тільки особисті результати та місце кожного учасника у своїх вагових категоріях.
4. В особисто-командних змаганнях визначаються особисті місця учасників, місце команди визначається залежно від особистих результатів її учасників відповідно до Регламенту.
5. У командних змаганнях команди зустрічаються одна з одною, а за результатами цих зустрічей визначаються місця команд.
6. Ранг змагання визначається відповідно до Положення про Єдину спортивну класифікацію України, затвердженого наказом Міністерства молоді та спорту України від 11 жовтня 2013 року № 582, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 04 листопада 2013 року за № 1861/24393 (зі змінами).

2. Система проведення змагань

1. Залежно від системи вибування учасників змагання проводяться:
 - 1) за олімпійською системою із втішними сутичками від півфіналістів (додаток 1);
 - 2) за коловою системою (додаток 2);

3) за змішаною системою (додаток 3).

2. Порядок сутичок між учасниками в кожній ваговій категорії або командами визначається жеребкуванням.

III. Учасники змагань

1. Вікові групи

Змагання з дзюдо проводяться за віковими групами:

молодші діти – хлопчики та дівчата	від 9 до 11 років;
діти – хлопчики та дівчата	від 11 до 13 років;
молодші юнаки – юнаки та дівчата	від 13 до 15 років;
юнаки – юнаки та дівчата	від 14 до 16 років;
молодші кадети – юнаки та дівчата	від 15 до 17 років;
кадети – юнаки та дівчата	від 15 до 18 років;
юніори – юніори та юніорки	від 15 до 21 року;
молодь – чоловіки та жінки	від 15 до 23 років;
дорослі – чоловіки та жінки	від 15 років і старші;
ветерани – чоловіки та жінки	від 30 років і старші.

2. Допуск учасників до змагань

1. Умови допуску учасників до змагань, їхня кваліфікація, а також перелік документів, що надаються до секретаріату, визначаються Регламентом.

2. Заявочні листи (додаток 4) організацій на участь команд або спортсменів оформлюються за встановленою формою з обов'язковим проставленням підписів керівника організації, тренера та лікаря, що засвідчують відповідний рівень підготовленості спортсменів та допуск їх до змагань, та завіряються печатками.

Термін надання попередніх заявок визначається Регламентом.

3. Заявка для участі команди у змаганнях має містити такі дані:

1) номер за порядком;

- 2) вагова категорія;
- 3) прізвище, ім'я учасника;
- 4) рік народження;
- 5) спортивне звання (спортивний розряд);
- 6) кваліфікаційний ступінь (кю або дан);
- 7) територіальна організація, яку представляє спортсмен;
- 8) приналежність до фізкультурно-спортивного товариства;
- 9) спортивний клуб, заклад фізичної культури та спорту;
- 10) прізвище(а), ініціали тренера(ів);
- 11) наявність страхового договору (сертифіката, поліса), передбаченого пунктом 2 частини четвертої статті 6 Закону України «Про страхування»;
- 12) допуск за підписом лікаря та з печаткою медичної установи.

4. Допуск учасників здійснює секретаріат змагань у складі представника організації, що проводить змагання, головного судді, головного секретаря, лікаря змагань, які перевіряють заявки та документи учасників на відповідність вимогам Регламенту.

5. До участі у змаганнях не допускаються спортсмени, заявок на участь яких не було надано до секретаріату у встановлені строки.

6. У спірних випадках допуск учасників до участі у змаганнях розглядає та вирішує представник організації, що їх проводить.

7. Наявність страхового договору (сертифіката, поліса), передбаченого пунктом 2 частини четвертої статті 6 Закону України «Про страхування», на період проведення змагань є обов'язковою.

3. Спортивні дисципліни

1. Змагання проводяться у спортивних дисциплінах (далі – вагові категорії) відповідно до правил МФД.

2. Учасники змагань поділяються на вагові категорії:

1) молодші діти (від 9 до 11 років):

хлопчики: 26, 29, 32, 35, 38, 42, 46, 50, 50+ кг;

дівчата: 22, 25, 28, 32, 36, 40, 44, 48, 48+ кг;

2) діти (від 11 до 13 років):

хлопчики: 30, 34, 38, 42, 46, 50, 55, 60, 60+ кг;

дівчата: 25, 28, 32, 36, 40, 44, 48, 52, 52+ кг;

3) молодші юнаки (від 13 до 15 років):

юнаки: 34, 38, 42, 46, 50, 55, 60, 66, 73, 73+ кг;

дівчата: 32, 36, 40, 44, 48, 52, 57, 63, 63+ кг;

4) юнаки (від 14 до 16 років):

юнаки: 42, 46, 50, 55, 60, 66, 73, 81, 81+ кг;

дівчата: 36, 40, 44, 48, 52, 57, 63, 70, 70+ кг;

5) молодші кадети (від 15 до 17 років), кадети (від 15 до 18 років):

юнаки: 46, 50, 55, 60, 66, 73, 81, 90, 90+ кг;

дівчата: 40, 44, 48, 52, 57, 63, 70, 70+ кг;

6) юніори (від 15 до 21 років), молодь (від 15 до 23 років), дорослі (від 15 років і старші):

чоловіки: 60, 66, 73, 81, 90, 100, 100+ кг;

жінки: 48, 52, 57, 63, 70, 78, 78+ кг.

3. Перелік вагових категорій визначається Регламентом.

4. Кожен учасник допускається до змагань тільки в одній ваговій категорії, що відповідає його вазі на момент офіційного зважування.

5. У вікових категоріях чоловіків і жінок можуть проводитися змагання на звання абсолютного чемпіона без поділу учасників на вагові категорії. Мінімальна вага учасників таких змагань регулюється Регламентом.

4. Зважування учасників

1. Процедура офіційного зважування встановлює відповідність ваги учасника в межах однієї з вагових категорій.

2. Порядок і час зважування учасників змагань зазначаються у Регламенті. Учасник, який запізнився або не з'явився на зважування у встановлений час, до змагань не допускається.

3. Учасники чоловічої та жіночої статей проходять процедуру зважування окремо в спеціально відведених кімнатах.

4. Облаштування приміщення для зважування:

1) електронні ваги, що стандартизовані у кімнаті для зважування (2 шт.);
2) електронні ваги поза приміщенням для зважування (1 шт.);
3) стіл (2 шт.), стілець (4 шт.), вішалки або корзини для одягу спортсменів;

4) обладнання в кімнатах для зважування учасників чоловічої та жіночої статей має бути однаковим.

5. За одну годину до офіційного зважування учасникам надається право на попереднє зважування (неофіційне зважування).

6. Учасник зобов'язаний пред'явити на офіційне зважування документ, що посвідчує його особу, та інші документи, обумовлені Регламентом.

7. Учасники чоловічої статі зважуються у плавках, жіночої – у роздільному купальнику. Учасники жіночої статі віком до 18 років зважуються у футболках (допуск – 100 г).

8. Процедуру офіційного зважування кожен учасник має право пройти лише один раз.

9. Процедуру офіційного зважування проводить група зважування, що призначається головним суддею змагань з числа суддівської колегії та складається з двох суддів біля кожних ваг, у приміщенні для зважування учасників.

10. Зважування учасників чоловічої та жіночої статей проводять судді відповідної статі. На зважуванні обов'язково має бути присутній лікар, який проводить зовнішній огляд учасників.

11. Результат зважування (точну вагу) учасників судді вносять до протоколу зважування, який підписують усі члени групи зважування (додаток 5).

12. Документи учасників перевіряють офіційно призначені особи та в разі виявлення невідповідності повідомляють про це головного суддю.

13. Відчиняє приміщення для зважування та відповідає за обладнання під час офіційного та неофіційного зважування відповідальна особа, яку призначає організатор. Ця особа перебуває в розпорядженні представника суддівської колегії змагань.

14. Контроль за процедурою зважування здійснює один із членів суддівської колегії за призначенням головного судді змагань.

15. У командних змаганнях до 16 років спортсмени виступають тільки у своїй ваговій категорії. У командних змаганнях молодших кадетів до 17 років і старших спортсмени мають право виступати у своїй або в наступній ваговій категорії.

16. На змаганнях допускається встановлювати межу перевищення ваги до вагової категорії відповідно до Регламенту.

5. Жеребкування

1. Жеребкуванням визначається черговість виступу учасників (команд) у змаганнях.

2. Жеребкування проводиться за день до першого дня змагань.

3. Жеребкування проводять головний секретар, головний тренер або старші тренери вікових груп за присутності представників команд.

4. Форма одягу на жеребкуванні для чоловіків – костюм (піджак і брюки), краватка, ділове взуття, для жінок – костюм (брючний або зі спідницею), ділове взуття.

5. Секретаріат друкує один список учасників для кожної вагової категорії, а технічні секретарі вивішують його на інформаційному стенді поруч із кімнатою жеребкування не пізніше ніж за 15 хв до початку жеребкування.

6. Виправлення у списках учасників (вагова категорія, написання прізвища тощо) може бути внесено за зверненням представника команди до початку жеребкування. Під час жеребкування та після нього внесення змін неможливе.

7. За результатами жеребкування складають протоколи змагань, що мають бути доступними для всіх представників команд.

8. Вносити зміни до протоколів змагань після жеребкування заборонено.

9. Порядок проведення жеребкування на чемпіонатах України серед молодших вікових груп, всеукраїнських турнірах визначається Регламентом цих змагань.

6. Вимоги до костюма та гігієни учасника

1. Учасники змагань повинні бути одягнені в дзюдогі, що відповідають таким вимогам:

1) виготовлені з бавовни чи схожого матеріалу, мають належний вигляд (без дір і розривів), матеріал не має бути надмірно жорстким і товстим, щоб не перешкоджати захопленням суперника. Штани та куртка мають бути одного виробника та одного кольору (білого або синього);

2) учасник, який викликається першим, повинен бути одягнений у дзюдогі білого кольору, учасник, який викликається другим – синього;

3) куртка має бути такої довжини, щоб повністю покривати 2/3 стегна, достатньо широкою, щоб ліва пола заходила на праву не менше ніж на 20 см на рівні нижньої частини грудної клітки;

4) між рукою та курткою по всій довжині рукава має бути простір 10-15 см, комір куртки має бути завтовшки щонайменше 1 см і завширшки 4-5 см (додаток б);

5) штани мають бути досить довгими, щоб закривати ноги максимально до гомілковостопного суглоба чи щонайменше до точки, що на 5 см вище від нього, між ногою та штаниною по всій довжині має бути простір 10-15 см;

б) міцний пояс завширшки 4-5 см, колір якого відповідає кваліфікації спортсмена, має бути двічі обгорнутий та зав'язаний на рівні талії пласким вузлом, щільно фіксуючи куртку, не даючи їй можливості вільно вистромлятися з-під нього. Довжина пояса має бути такою, щоб залишалися кінці завдовжки 20-30 см;

7) учасники жіночої статі повинні одягати під куртку трико з короткими рукавами або міцну довгу футболку з круглим коміром, що заправляється у штани, білого чи майже білого кольору.

2. На дзюдогі допускається таке маркування:

1) наспинна нашивка розміром не більше ніж 38 x 39 см, що розміщується на спині на 3 см нижче за комір куртки, із зазначенням прізвища спортсмена, країни (олімпійська аббревіатура) та/або спортивної організації. Розміри написів мають бути щонайбільше 7 см заввишки та 30 см завдовжки;

2) Державний Герб (прапор) зліва на грудях. Максимальний розмір – 100 см²;

3) допускається нашивання реклами або стрічок національних кольорів на плечі з обох боків куртки (від коміра через плече вниз по рукаву) завдовжки не більше ніж 25 см і завширшки до 5 см;

4) на поясі, на лівому передньому боці низу поли куртки і зверху передньої частини штанів може бути написано (надруковано чи вишито) прізвище спортсмена (щонайбільше – 3 x 10 см);

5) дзюдогі повинна відповідати вимогам МФД; контроль відповідності здійснюється також спеціальним приладом – сокутейкі.

3. Гігієна учасників:

1) дзюдогі мають бути чистими, сухими та без неприємного запаху;

2) нігті мають бути коротко підстрижені (натурального кольору);

3) особиста гігієна учасників має бути на належному рівні;

4) довге волосся має бути зав'язане так, щоб не створювати незручностей супернику (перев'язане резинкою для волосся без будь-яких жорстких чи металевих елементів, голова не має бути покрита, за винятком пов'язки медичного характеру);

5) на тілі учасників не має бути твердих предметів.

4. Будь-який учасник, який не виконує вимог цієї глави, втрачає право брати участь у змаганнях. У разі порушення супернику присуджується

перемога «фусен-гачі», якщо сутички не почалося, та «кікен-гачі», якщо сутичка вже стартувала.

5. Рефері може перевірити форму учасника. Якщо вона не відповідає вимогам цих Правил, після консультації з боковими суддями та одноголосного рішення рефері може дискваліфікувати учасника, про що інформує суддівську комісію та головного суддю. У разі розбіжності рішень судді проводять консультацію зі суддівською комісією та приймають остаточне рішення. Учасник, який отримав дискваліфікацію за невідповідність форми, допускається до участі в утішних сутичках.

6. Захисні засоби (еластичний бандаж, пов'язки) використовуються за бажанням учасників.

7. Обов'язки та права спортсменів (учасників змагань)

1. Учасник зобов'язаний:

- 1) вчасно прибути на змагання;
- 2) чітко дотримуватися Регламенту змагань та цих Правил;
- 3) виконувати вимоги суддів;
- 4) своєчасно виходити на татамі за викликом суддівської колегії;
- 5) бути коректним щодо всіх учасників змагань і глядачів.

2. Учасник має право:

- 1) своєчасно отримувати потрібну інформацію про перебіг змагань;
- 2) отримувати через офіційного представника своєї команди інформацію

про рішення, прийняті суддівською комісією.

3. Учасникам забороняється:

- 1) після сутички залишати майданчик до оголошення суддею результату;
- 2) втручатися в роботу суддів, сперечатися з ними;
- 3) порушувати ці Правила та заходи безпеки.

8. Обов'язки та права представника команди, тренерів (учасників змагань)

1. Представник команди є посередником між суддівською колегією змагань і спортсменами (тренерами) команди.
2. Якщо команда не має представника, його обов'язки виконує тренер або капітан команди.
3. Представник команди повинен перебувати на спеціально відведеному місці.
4. Представник команди не може бути одночасно суддею або лікарем цих змагань.
5. Представник команди виконує такі функції:
 - 1) бере участь у жеребкуванні;
 - 2) бере участь у роботі спільних нарад із суддями, де може на підставі вимог цих Правил висловлювати зауваження до роботи суддів, затверджує результати кожного дня змагань і змагань у цілому;
 - 3) забезпечує дисципліну учасників команди та їх своєчасне прибуття на змагання.
6. Представнику команди забороняється втручатися в рішення суддів і осіб, які проводять змагання, а також здійснювати дії, що ображають суддів.
7. Представника команди може бути відсторонено від виконання своїх обов'язків у разі порушень або невиконання своїх обов'язків.
8. Поведінка тренерів під час сутички:
 - 1) тренери повинні сидіти на спеціально відведених для них місцях біля татамі протягом сутички;
 - 2) тренери не мають права давати вказівок учасникам і жестикулювати під час боротьби та після команди рефері «хаджіме»;
 - 3) тренери можуть давати вказівки своїм учасникам тільки після команди рефері «мате» та до команди рефері «хаджіме»;
 - 4) якщо тренер не дотримується правила, зазначеного у підпункті 2 цього пункту, йому виноситься перше попередження;

5) якщо тренер після попередження не дотримується правила, зазначеного у підпункті 2 цього пункту, він отримує друге попередження та видаляється зі змагальної зони без права заміни;

6) якщо тренер продовжує неналежно поводитися за межами змагальної зони, його буде покарано дискваліфікацією зі змагань;

7) тренери повинні виконувати ритуал на початку та наприкінці сутички: знаходитись в положенні стоячи обличчям до татамі; виконати одночасно з учасниками уклін вперед та уклін повернувшись обличчям один до одного.

IV. Суддівська колегія

1. Склад суддівської колегії

1. Склад суддівської колегії затверджує ФДУ чи організатор змагань у термін не пізніше ніж за 20 днів до початку проведення змагань.

2. До суддівської колегії змагань входять:

- 1) головний суддя;
- 2) головний секретар;
- 3) комісари татамі;
- 4) рефері;
- 5) бокові судді;
- 6) судді-секундометристи;
- 7) судді-інформатори;
- 8) судді при учасниках;
- 9) секретарі;
- 10) технічні секретарі;
- 11) лікар змагань;
- 12) комендант змагань.

3. Зі складу суддівської колегії формується суддівська комісія, до складу якої входять головний суддя, комісари татамі, судді, які мають кваліфікацію судді міжнародного класу.

4. Сутичку спортсменів обслуговує бригада суддів у складі рефері, двох бокових суддів з системами відеоконтролю, комісара татамі, суддів-секундометристів, суддів-інформаторів і технічного секретаря.

5. Дії спортсменів оцінює бригада суддів, а саме: рефері та два бокових судді із системами відеоконтролю. Кожен із них приймає рішення щодо оцінювання дій спортсменів самостійно, а під час розгляду суперечливих моментів зобов'язаний аргументувати свої дії відповідними вимогами цих Правил. Рефері першим показує оцінки та покарання спортсменів. Якщо судді не згодні, вони висловлюють своє рішення за допомогою системи радіозв'язку (або в інший спосіб) відповідно до правила «більшість з трьох».

6. Члени суддівської колегії зобов'язані мати суддівську форму, затверджену ФДУ, документ, що підтверджує кваліфікаційну категорію спортивного судді, суддівську емблему відповідної категорії.

7. Кількість членів суддівської колегії для суддівства одного змагання має відповідати розрахунку, як наведено в додатку 7 до цих Правил.

8. Члени суддівської колегії зобов'язані знати та беззаперечно виконувати ці Правила.

2. Застосування системи відеоконтролю (care-system)

1. Care-system, що визначена у цих Правилах, є винятково компетенцією рефері, бокових суддів і комісара татамі. Ніхто не може втручатися або визначати порядок використання care-system, крім випадків, визначених цими Правилами.

2. Care-system використовується в таких випадках:

1) для оперативного розбору складних ситуацій та прийняття правильного рішення;

2) обов'язково для підтримання суддівських рішень, що прийняті на татамі та збігаються із часом закінчення основного часу сутички;

3) для оцінювання контратаки, коли складно визначити учасника, який першим упав на спину, у разі, якщо це впливає на результат сутички;

4) у разі помилки під час визначення учасника («білого» чи «синього»), якому дали оцінку;

5) під час винесення покарання «хансоку маке».

3. Перегляд care-system і подальша взаємодія з рефері та боковими суддями залишаються на розсуд комісара татамі та/або головного судді змагань.

4. Користуватися чи просити скористатися care-system можуть тільки рефері, бокові судді, комісари татамі та головний суддя змагань.

3. Обов'язки суддівської колегії

1. Головний суддя здійснює загальне керівництво з проведення змагань відповідно до Регламенту та цих Правил, відповідає за проведення змагань перед організаторами змагань та виконує такі функції:

1) перевіряє готовність до змагань усіх приміщень, обладнання, інвентарю, їхню відповідність вимогам цих Правил, про що складає акт підготовки спортивної споруди (додаток 8);

2) проводить засідання суддів змагань спільно з представниками команд перед початком змагань, після закінчення кожного дня змагань, а також у разі, якщо виникає потреба;

3) організовує та контролює жеребкування учасників;

4) організовує та контролює зважування учасників;

5) призначає суддів до складу групи зважування;

6) керує роботою суддів при учасниках;

7) керує роботою комендантської групи;

8) затверджує графік перебігу змагань;

9) скасовує проведення змагань до їх початку, якщо місце проведення змагань, спортивне обладнання чи інвентар не відповідають вимогам цих Правил (рішення приймається спільно з представником організації, що проводить ці змагання);

10) оголошує перерву або припиняє змагання в разі несприятливих умов, що заважають нормальному їх проведенню;

11) вносить зміни до програми та порядку проведення змагань за наявності обґрунтованих причин;

12) оголошує попередження або відсторонює від виконання своїх обов'язків представника (тренера, капітана команди), який допустив грубість щодо суддів або не виконує своїх обов'язків;

13) дає роз'яснення представникам команд (тренерам) із того чи іншого рішення суддів (за потреби);

14) комплектує бригади суддів на фінальний блок;

15) аналізує діяльність суддів, звертає їхню увагу на помилки, робить зауваження та дає настанови;

16) оцінює роботу суддів за підсумками змагань;

17) має право відсторонювати від роботи будь-якого суддю за грубі порушення.

2. Головний секретар змагань перебуває під час змагань за суддівським столом, виконуючи такі функції:

1) керує роботою секретаріату змагань;

2) бере участь у проведенні жеребкування;

3) складає програму та порядок проведення змагань;

4) веде протоколи змагань;

5) контролює оформлення протоколів сутичок;

6) оформлює розпорядження та рішення головного судді;

7) представляє головному судді результати змагань на затвердження та потрібні дані для підсумкового звіту.

3. Комісар татамі під час змагань сидить за столом татамі та виконує такі функції:

1) комплектує бригади суддів на кожну сутичку, за винятком тих випадків, коли цю функцію виконує головний суддя або коли проводиться комп'ютерне жеребкування суддів;

2) викликає на татамі суддів, спортсменів, представляє учасників пар, а також оголошує результат за відсутності судді-інформатора;

3) здійснює контроль правильності суддівства на татамі, виконання обов'язків технічними секретарями, судьями на табло, судьями при учасниках.

4. Рефері веде сутичку та керує суддівством так:

1) повинен переконатися в тому, що майданчик для змагань, електронне табло, форма, гігієна учасників тощо перебувають в належному стані перед початком сутички та відповідають вимогам цих Правил;

2) перед початком змагань має ознайомитися зі звуком гонга чи іншого сигналу, що означає закінчення часу сутички на татамі, місцем перебування лікаря або медичного помічника;

3) стежить за тим, щоб глядачі або фотографи не створювали небезпеки чи ризику травми для учасників;

4) перебуває зазвичай у межах робочої зони. У разі якщо обидва спортсмени перебувають в положенні боротьби лежачи, розвернувшись обличчям до краю робочої зони, рефері може спостерігати за діями спортсменів, зайнявши положення в зоні безпеки;

5) оголошує оцінки та покарання відповідно до цих Правил;

6) стежить за тим, щоб його рішення правильно фіксувалися на табло;

7) супроводжує відповідним жестом команди, оголошені оцінки та покарання під час сутички (додаток 9);

8) має залишати змагальну зону під час презентацій чи будь-яких тривалих перерв у програмі змагань.

5. Бокові судді сидять за столом татамі та здійснюють суддівство під час сутички спільно з рефері:

1) перебувають на зв'язку за допомогою бездротової радіосистеми (навушники, мікрофон) чи в інший спосіб;

2) допомагають рефері, використовуючи систему відеоконтролю (care-system);

3) приймають рішення відповідно до правила «більшість з трьох»;

4) мають звернути увагу рефері в разі виявлення помилки на табло;

5) один із бокових суддів повинен обов'язково супроводжувати учасника, якщо він змушений замінити будь-яку частину форми за межами майданчика для змагань після того, як сутичка почалася, або йому потрібно тимчасово залишити зону змагань із причини, яку рефері вважає важливою;

б) якщо стать учасника не збігається зі статтю судді, супроводжувати учасника за потреби повинна призначена офіційна особа відповідної статі.

6. Секретар, секундометристи, судді на табло та суддя-інформатор сидять за столом татамі обличчям до рефері та виконують такі функції:

1) технічний секретар заповнює потрібні графи суддівського протоколу (оцінки, час сутички, якість перемог тощо), а після закінчення кожної сутички – передає суддівський протокол до секретаріату;

2) суддя на табло під час кожної сутички за допомогою технічних засобів показує прізвища учасників, а також оцінки і покарання після того, як рефері їх оголосив. За відсутності чи у разі відмови електронного табло оцінки та покарання показую на ручному механічному табло. Суддя на табло здійснює хронометраж часу сутички, а також часу утримання на електронному табло, а в разі відмови чи відсутності електронного табло – за допомогою механічного хронометра;

3) суддя-інформатор оголошує програму та порядок проведення змагань, представляє учасників кожної сутички й оголошує результат кожної сутички.

7. Судді при учасниках виконують такі функції:

1) перевіряють перед початком кожної сутички наявність спортсменів, а за їх відсутності – повідомляють про це комісара татамі;

2) знайомлять спортсменів із програмою змагань та послідовністю виходу учасників на татамі;

3) супроводжують спортсменів до татамі й назад після закінчення сутички;

4) супроводжують до зони проведення допінг-контролю тих спортсменів, яких визначає служба допінг-контролю;

5) перевіряють наявність і супроводжують до зони проведення нагородження для здійснення процедури нагородження спортсменів – переможців та призерів змагань.

8. Лікар змагань виконує такі функції:

- 1) у складі комісії здійснює приймання місць змагань;
- 2) перевіряє правильність оформлення заявок на участь у змаганнях;
- 3) бере участь у зважуванні та проводить зовнішній огляд спортсменів;
- 4) здійснює медичне обстеження у процесі змагань і надає допомогу згідно з цими Правилами;

5) стежить за дотриманням санітарно-гігієнічних вимог у місцях проведення змагань;

6) після закінчення змагань подає звіт головному судді змагань про медичне обслуговування змагань із зазначенням випадків травм і захворювань.

9. Комендант змагань виконує такі функції:

1) відповідає за своєчасну підготовку та урочисте оформлення місць змагань;

2) відповідає за підготовку та придатність до використання спеціального обладнання та інвентарю для проведення змагань відповідно до цих Правил;

3) відповідає за безпеку, розміщення та обслуговування учасників і глядачів;

4) відповідає за радіофікацію приміщення, підтримання порядку під час змагань, а також забезпечує всі потрібні заходи за вказівками головного судді.

10) Судді на контролі дзюдогі знаходяться в місці виходу учасників в змагальну зону та перевіряють відповідність костюма учасника та т.і. вимогам Правил та регламенту змагань. Для цього також використовується сокутейкі.

V. Правила суддівства

1. Забезпечення безпеки учасників та суддів

1. Підготовка спортивних споруд та забезпечення безпеки учасників і глядачів під час проведення змагань здійснюються відповідно до Положення

про порядок підготовки спортивних споруд та інших спеціально відведених місць для проведення масових спортивних та культурно-видовищних заходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 грудня 1998 року № 2025 (зі змінами).

2. З метою забезпечення безпеки глядачів та учасників спортивні змагання проводяться тільки на спортивних спорудах, прийнятих до експлуатації державними комісіями, та після складання акта підготовки спортивної споруди для проведення заходу, що підписує головний суддя змагань.

3. Відстань між майданчиком для змагань та глядачами має бути не менше ніж 3 м.

2. Устаткування

1. Інформаційне табло:

1) для кожного майданчика для змагань має бути два інформаційних табло, що розміщуються за його межами так, щоб їх легко могли бачити рефері, судді, комісар татамі, офіційні особи та глядачі;

2) розміри інформаційного табло не мають перевищувати 0,9 м заввишки і 2 м завдовжки;

3) інформаційне табло має відображати рахунок (оцінки технічних дій та покарання учасників) (додаток 10);

4) механічні інформаційні табло мають бути в резерві;

5) інформаційне табло має відповідати вимогам, встановленими МФД.

2. Контроль часу:

1) механічні секундоміри мають використовуватися одночасно з електронним обладнанням у разі відмови електронної системи інформаційних табло;

2) годинники й секундоміри мають бути зручними в експлуатації – їхню точність потрібно перевіряти перед початком і під час змагання;

3) для контролю часу сутички мають бути секундоміри (для контролю її тривалості – 1 шт., часу утримання – 2 шт., резервні – 1 шт.).

3. Прапорці контролю часу:

- 1) для контролю часу сутички потрібні жовтий та зелений прапорці;
 - 2) жовтий прапорець – контроль зупинення часу; зелений прапорець – контроль тривалості утримання;
 - 3) використовувати прапорці немає потреби, якщо працює електронне інформаційне табло;
 - 4) прапорці мають завжди бути в резерві.
4. Для сповіщення арбітра про закінчення часу сутички використовується гонг або інший звуковий пристрій.

3. Майданчик для змагань

1. Майданчик для змагань – майданчик, покритий татамі з мінімальними розмірами 14 x 14 м та максимальними – 16 x 16 м (додаток 11). У змаганнях серед молодших дітей допускаються розміри 10 x 10 м.

2. Майданчик для змагань ділиться на дві зони. Внутрішня площа для змагань називається робочою зоною та має мінімальний розмір 8 x 8 м (допускається 7 x 7 м) або максимальний – 10 x 10 м. У змаганнях серед вікових категорій «молодші діти» допускаються 6 x 6 м. Майданчик за робочою зоною називається зоною безпеки та має бути завширшки не менше ніж 3 м. Під час проведення змагань на кількох майданчиках, що розміщені впритул, потрібна зона безпеки між ними має бути завширшки 4 м (допускається 3 м).

3. Робоча зона та зона безпеки мають бути різного кольору. Робоча зона має бути контрастного кольору, що відмінного від зони безпеки. Рекомендовані кольори затверджено МФД.

4. Листи татамі, що мають розміри 1 x 2 м або 1 x 1 м, виготовлено зі спресованих полімерних матеріалів (піни). Технічні характеристики листів татамі мають відповідати вимогам МФД. Листи татамі мають твердість та потрібну пружність для пом'якшення падінь уке, викладатися без щілин, а їхня поверхня має бути рівною. Листи татамі не мають бути слизькими та надто грубими, а також зміщуватись.

5. Платформа не є обов'язковою. Її виробляють із твердих сортів дерев, вона має бути пружною. Розміри бокової грані можуть бути близько 18 м, заввишки – не більше ніж 1 м (зазвичай 0,5 м або менше). У разі використання платформи рекомендується застосовувати зону безпеки завширшки 4 м навколо робочої зони.

4. Робоча зона

1. Боротьба проводиться в межах робочої зони.
2. Кидок слід починати, коли обидва учасники перебувають всередині або, принаймні, торі має контакт із робочою зоною.
3. Будь-яка дія, що здійснюється в момент, коли обидва учасники перебувають за межами робочої зони, не може бути оцінена.
4. Усі дії можуть тривати доти, доки один з учасників торкнеться будь-якою частиною тіла робочої зони (немає «мате»).
5. Винятки:
 - 1) у разі якщо в момент початку кидка тільки один з учасників має контакт з робочою зоною та обидва учасники виходять за межі робочої зони, дія може бути оцінена, якщо кидок триває безперервно. Також будь-яка негайна контратака учасника, який був поза робочою зоною під час початку кидка, може бути зарахована для оцінювання, якщо дія триває безперервно;
 - 2) у положенні боротьби лежачи дії можуть тривати за межами робочої зони, якщо утримання було розпочато в межах робочої зони. У разі, якщо під час утримання за межами робочої зони уже переходить без зупинення до контратаки, сутичка триває;
 - 3) технічна дія дозволяється, якщо кидок завершився за межами робочої зони та один із учасників негайно перейшов на утримання, больовий або задушливий прийом. Якщо під час боротьби в партері уже перехоплює контроль в одній із вищезазначених технік (утримання, больовий або задушливий прийом) та успішно продовжує атакувати, дія дозволяється (немає «мате»).

6. Задушливі та больові прийоми, що розпочаті в межах робочої зони й мають ефективне продовження, можуть бути завершені, навіть якщо спортсмени перебувають за межами робочої зони.

7. Після початку сутички учасники можуть залишити місце змагання лише з дозволу рефері. Дозвіл може бути надано у виняткових випадках (потреба заміни дзюдогі, що зазнала ушкоджень (втратила цілісність або забруднилася), або потреба надання медичної допомоги учаснику).

5. Тривалість сутички

1. Тривалість сутички визначається цими Правилами і Регламентом:

- 1) молодші діти, діти – 2 хв;
- 2) молодші юнаки, юнаки, ветерани – 3 хв;
- 3) молодші кадети, кадети, юніори, молодь, дорослі – 4 хв.

2. Тривалість додаткової сутички «голден скор» за часом не обмежено.

3. Будь-який учасник має право на десятихвилинний відпочинок між сутичками.

4. Проміжки часу між командами рефері «мате» і «хаджіме», а також між – «соно мама» і «йоши» не входять до тривалості часу сутички.

5. Рефері зобов'язаний знати тривалість сутички, перш ніж він вийде на татамі.

6. Сигнал про закінчення часу сутички подається гонгом чи іншим схожим звуковим сигналом.

7. Під час проведення змагань на кількох татамі одночасно потрібно, щоб звукові сигнали гонгів на цих татамі були різними.

8. Сигнал про закінчення сутички має перекривати шум глядачів.

9. Час утримання:

«іппон» – повні 20 с;

«ваза-арі» – 10 с і більше, але менше ніж 20 с.

10. Якщо утримання зафіксовано одночасно із сигналом про закінчення часу сутички або часу, що залишається до кінця сутички, недостатньо для

повноцінного утримання, час, який відведено для боротьби, триває до оголошення «іппон» (або еквівалента) або команди рефері «токета» чи «мате».

11. У цей час уже може контратакувати, використовуючи задушливі чи больові прийоми. У разі здачі або втрати свідомості торі уже виграє сутичку з оцінкою «іппон».

12. Будь-яка технічна дія, розпочата одночасно із сигналом про закінчення сутички, підлягає оцінюванню.

13. Будь-яка технічна дія, що проводиться після сигналу про закінчення часу сутички, не оцінюється, навіть якщо рефері не встиг дати команди «соре маде».

14. Незважаючи на те, що технічна дія збігається із сигналом про закінчення часу сутички, але (на думку рефері) вона не ефективна, він негайно має оголосити «соре маде».

6. Початок сутички

1. Перед початком кожної сутички рефері та судді мають зайняти вихідне положення й робочі місця перш ніж учасники вийдуть на татамі.

2. В особистих змаганнях рефері повинен перебувати в центрі, за 2 м від лінії, що з'єднує учасників у початковому положенні, обличчям до столу, де реєструється час. Судді повинні зайняти місця за столом (із системою відеоконтролю).

3. У командних змаганнях перед початком сутичок учасники повинні пройти церемонію поклонів за таким порядком:

1) рефері залишається на тому ж самому місці, що і в особистих змаганнях. За його сигналом дві команди виходять по черзі по зовнішньому краю робочої зони в порядку збільшення вагових категорій, зупиняючись обличчям до учасників іншої команди;

2) за вказівкою рефері дві команди після поклону перед входом до робочої зони рухаються вперед до стартової лінії, позначеної на татамі;

3) за вказівкою рефері (жест – руки паралельно вперед, долоні відкриті вперед) команди повертаються у напрямку до столу керівника татамі. Рефері дає команду «реі», щоб усі учасники виконали уклін одночасно. Рефері уклону не робить;

4) потім за вказівкою рефері (жест – руки паралельно вперед, долоні відкриті всередину) дві команди знову повертаються обличчям одна до одної й за командою «реі» усі учасники здійснюють одночасно уклін один одному;

5) після закінчення церемонії поклонів усі учасники команд виходять із робочої зони там, де зайшли, та чекають на зовнішньому краю татамі початку першої сутички учасників. У кожній сутичці учасники повинні виконати таку ж саму процедуру поклонів, як і в особистих змаганнях;

б) після закінчення останньої за порядком сутички рефері запрошує команди виконати дії, що зазначені в підпунктах 1, 2 цього пункту, та оголошує переможця. Церемонія поклонів виконується у зворотному порядку: спочатку уклін один одному, потім – у бік суддівського столу.

4. Учасники мають право робити поклон перед входом і виходом із робочої зони, хоча це не є обов'язковим.

5. Після входу на татамі учасники мають йти до входу до робочої зони одночасно.

6. Учасники прямують зоною безпеки на свої місця у центрі межі робочої зони відповідно до порядку (оголошений першим із правого боку, оголошений другим із лівого боку від позиції рефері) і зупиняються. За сигналом рефері учасники рухаються вперед до своїх стартових позицій і вклоняються одночасно один одному, а потім роблять крок вперед лівою ногою. Після закінчення сутички і після того, як рефері оголосить результат, учасники одночасно повинні зробити крок назад із правої ноги і вклонитися один одному.

7. Якщо учасники не виконали уклону або зробили його неправильно, рефері повинен запросити їх зробити це. Усі поклони учасники повинні виконувати у стійці, згинаючись у поясі вперед під кутом 30°. Важливо виконувати поклони правильно.

8. Учасники не повинні тиснути рук перед початком сутички.
9. Сутичка завжди починається в положенні стоячи за командою рефері «хаджіме».
10. Лікар змагань може попросити рефері зупинити сутичку у випадках, що загрожують здоров'ю учасника.
11. Тренери повинні сидіти на відповідних місцях, визначених для них перед початком боротьби.
12. Члени суддівської комісії мають право переривати сутичку.
13. Учасникам змагань забороняється виконувати будь-які дії релігійного характеру під час проведення змагань у змагальній зоні.

7. Перехід у боротьбу лежачи «не-ваза»

1. Учасники можуть перейти в стан «не-ваза» (боротьба лежачи) зі стійки в перерахованих нижче випадках. Однак, якщо при цьому не буде продовження боротьби, то рефері повинен дати команду обом спортсменам повернутися в стійку.
 2. Ситуації, в яких перехід зі стійки в партер дозволено:
 - 1) коли учасник, завершивши кидок, без перерви переходить у стан боротьби лежачи, продовжуючи атакувати;
 - 2) коли один з учасників падає в результаті невдалої спроби проведення кидка, інший учасник може скористатися нестійким положенням суперника й перевести його в положення боротьби лежачи;
 - 3) коли один з учасників переводить свого суперника в положення боротьби лежачи вдалим рухом, який не кваліфікується як техніка кидка;
 - 4) в будь-якому іншому випадку, коли один з учасників падає або майже впав (випадок, не передбачений попередніми пунктами цієї глави), інший учасник може скористатися положенням свого суперника для переходу в положення боротьби лежачи.
 3. Як виняток, коли один з учасників тягне свого суперника в положення боротьби лежачи у випадках, не передбачених цією главою, і його суперник

при цьому не отримує переваги, рефері має оголосити «мате» й покарати учасника, який вчинив цю дію, оголосивши йому «шидо». Якщо його суперник при цьому отримує перевагу й продовжує боротьбу лежачи, сутичка триває.

8. Команда «мате»

1. Рефері повинен оголосити команду «мате», щоб тимчасово зупинити сутичку в ситуаціях, зазначених у цій главі, а учасники повинні швидко повернутися на свої стартові позиції. Для продовження сутички рефері дає команду «хаджіме».

2. У випадках, коли команда «мате» дається для зупинки сутички з метою покарання учасника(ів) «шидо», вони залишаються на місцях, не повертаючись на стартові позиції («мате-шидо-хаджіме»), крім випадків, коли «шидо» дається за вихід з робочої зони.

3. Даючи команду «мате», рефері повинен бачити учасників на випадок, якщо вони не чують команди й продовжують боротьбу.

4. Ситуації, коли рефері має дати команду «мате»:

- 1) один чи обидва учасники виходять за межі робочої зони;
- 2) один чи обидва учасники виконують заборонені дії;
- 3) один чи обидва учасники отримали травму або захворіли;
- 4) потрібно привести до ладу дзюдогі одного або обох учасників;
- 5) в боротьбі лежачи немає очевидного продовження дії;

6) один з учасників стає у стійку або напівстійку з положення боротьби лежачи в той час, коли його супротивник у нього на спині;

7) один з учасників перебуває у стійці або стає у стійку з положення боротьби лежачи, піднімаючи свого суперника, який лежить на спині та обхвачує ногами будь-яку частину тіла учасника, що стоїть;

8) один з учасників проводить чи намагається провести больовий прийом або задушливий прийом у положенні стоячи;

9) один чи обидва спортсмени стають з положення лежачи у стійку без негайного продовження відповідно до цих Правил;

10) захват «ката-санкаку» у стійці;

11) у будь-якому іншому випадку, коли рефері визнає це потрібним.

5. Ситуації, коли рефері не повинен давати команди «мате»:

1) для зупинення учасника(ів), який(які) виходять за робочу зону, якщо ситуація не є небезпечною або відповідає вимогам цих Правил;

2) учасник, який уникнув утримання, больового прийому чи задушливого захоплення, потребує або просить відпочинку;

3) обидва учасники встають у стійку з положення «не-ваза» та готові для подальшої боротьби.

6. Якщо рефері помилково оголосив «мате» під час боротьби лежачи й учасники змінили позицію, він може, якщо можливо, відповідно до правила «більшість з трьох» знову повернути спортсменів у попереднє положення й відновити сутичку, запобігши тим самим обмеженню прав одного зі спортсменів.

9. Команда «соно мама»

1. У разі якщо рефері хоче негайно зупинити сутичку, не змінюючи положень учасників, він дає команду «соно мама». Для продовження сутички дається команда «йоши».

2. Команда «соно мама» дається тільки в положенні боротьби лежачи.

3. Коли рефері оголошує «соно мама», він має уважно стежити за тим, щоб не змінювалися захвати й положення учасників.

4. Якщо під час боротьби лежачи учасник показує, що він травмований, арбітр може за потреби після оголошення «соно мама» розділити учасників, а потім після огляду повернути їх у положення, перед яким було оголошено «соно мама», і дати команду «йоши».

5. Для оголошення «шидо» команди «соно мама» не дається, а тільки з приводу консультації із суддями щодо покарання «хансоку маке».

10. Завершення сутички

1. Рефері оголошує «соре маде» й завершує сутичку. Після оголошення «соре маде» рефері повинен тримати спортсменів у полі зору на той випадок, якщо вони не почули команди й продовжують боротьбу.

2. Рефері повинен, перш ніж оголосити результат, вимагати від учасників привести костюм у порядок (за потреби).

3. Після того, як рефері оголосив результат, учасники повинні зробити крок назад, уклонитись і залишити робочу зону зі свого боку татамі зоною безпеки.

4. Виходячи з татамі, учасники не повинні знімати дзюдогі або розв'язувати пояс, доки не залишать зони проведення змагань.

5. У разі якщо рефері помилково зазначив переможця, обидва судді повинні домогтися зміни його рішення перш ніж він залишить робочу зону, на якій прийнято рішення.

Якщо член суддівської комісії помітить помилку, він може вказати суддям на неї.

6. Усі дії та рішення, прийняті рефері й суддями відповідно до правила «більшість з трьох», є остаточними й не можуть бути змінені.

7. Ситуації оголошення команди «соре маде»:

- 1) коли один учасник отримує оцінку «іппон» або «ваза-арі-авасет-іппон»;
- 2) у разі відмови суперника від боротьби «кікен-гачі»;
- 3) у разі дискваліфікації «хансоку маке»;
- 4) коли один з учасників не може продовжувати боротьби через травму;
- 5) коли час, відведений для сутички, минув.

8. Рефері оголошує результат сутички:

- 1) учасник оголошується переможцем, коли він отримує оцінку «іппон» або його суперник отримує «хансоку маке»;
- 2) за наявності оцінених технічних дій «ваза-арі»;

3) якщо немає оголошених оцінок чи оцінки однакові, незалежно від кількості «шидо», результат сутички визначається в «голден скор» як в особистих, так і в командних змаганнях.

11. «Голден скор»

1. У разі завершення основного часу сутички, якщо немає оголошених оцінок чи оцінки однакові, незалежно від кількості «шидо», рефері оголошує «соре маде» й тимчасово зупиняє сутичку. Учасники повертаються на свої стартові позиції.

2. У «голден скор» немає обмеження часу, але всі оцінки й покарання з попередньої сутички залишаються на табло.

3. Рефері оголошує «хаджіме» для початку сутички. Між закінченням основного часу сутички й початком «голден скор» не має бути періоду відпочинку.

4. Перша оцінка в «голден скор» вирішує результат сутички.

5. Сутичка закінчується одразу після того, як один з учасників отримує третє покарання «хансоку маке». Після цього рефері оголошує «соре маде».

6. Якщо під час «голден скор» один учасник проводить утримання та оголошено «осаекомі», рефері повинен дозволити проводити утримання до 20 с («іппон»), або до команди «токета» чи «мате», або до виконання задушливого чи больового прийому будь-якого учасника, який призводить до негайного результату. У цьому разі учасника оголошують переможцем із відповідним рахунком.

Примітки:

1. Якщо протягом перших 9 с утримання учасник, який утримується, успішно виконує больовий (задушливий) прийом або виходить з утримання та сам негайно бере суперника на утримання, такі дії зараховуються.

2. Якщо під час «голден скор» оголошується «хансоку маке», покарання учаснику має виноситися так само, як і в звичайній сутичці.

3. Коли рефері вирішить дати попередження одному з учасників, а це покарання принесе перемогу одному з учасників, він спочатку консультується із суддями й виносить рішення на підставі правила «більшість з трьох».

7. Спеціальні ситуації в «голден скор»:

1) якщо один з учасників відмовляється продовжити боротьбу в «голден скор», іншого учасника оголошують переможцем «кікен-гачі»;

2) у разі якщо обидва учасники безпосередньо отримують «хансоку маке» одночасно, вони виключаються зі змагань.

12. Оцінка «іппон»

1. Рефері оголошує «іппон», якщо виконана спортсменом технічна дія відповідає таким критеріям:

1) учасник контрольовано кидає свого суперника на спину зі значною силою та швидкістю. Коли під час падіння відбувається пережат без прямого падіння на спину, це можна вважати за «іппон», якщо ця дія відповідає вимогам цих Правил (додаток 12);

2) коли учасник проводить утримання суперника протягом 20 с після оголошення «осаекомі»;

3) коли учасник двічі чи більше разів поплескує рукою чи ногою або вголос промовляє «маїта», що є результатом «осаекомі», «шіме-ваза» чи «кансетсу-ваза»;

4) якщо учасник стає недієздатним унаслідок впливу «шіме-ваза» або «кансетсу-ваза».

2. У разі покарання спортсмена «хансоку маке» його суперник оголошується переможцем.

3. Особливі ситуації:

1) у разі якщо обидва учасники падають на татамі в результаті одночасно проведеної атаки і судді не можуть визначити, чия техніка переважала, оцінок не нараховується;

2) у разі падіння в позицію «міст» розглядаються як «іппон».

13. Оцінка «ваза-арі»

Рефері оголошує оцінку «ваза-арі» у тому разі, якщо технічна дія відповідає таким критеріям:

- 1) учасник контролювано кидає суперника, але в кидку частково відсутній один або два з трьох елементів, потрібних для оцінки «іппон»;
- 2) за кидок з перекатом згідно з напрямками (додаток 12);
- 3) падіння на обидва лікті чи обидві кісті;
- 4) падіння на один лікоть і таз (коліно) з негайним продовженням на спину;
- 5) падіння на один лікоть і руку;
- б) коли учасник проводить утримання протягом 10-19 с.

14. Команда «ваза-арі-авасет-іппон»

Рефері оголошує команду «ваза-арі-авасет-іппон» у разі, якщо один учасник під час однієї сутички отримує другу оцінку «ваза-арі».

15. Утримання «осаекомі-ваза»

1. Рефері оголошує «осаекомі», якщо технічна дія відповідає таким критеріям:

- 1) уке торкається татамі спиною, однією чи обома лопатками та контролюється торі;
- 2) нога (ноги) і тіло торі не мають контролюватися ногами уке;
- 3) контроль здійснюється збоку або зверху;
- 4) торі має займати своїм тілом положення, повернувшись боком, грудьми або спиною до уке, тобто подібно до технічних дій «кеса-гатаме», «камі-шихо-гатаме» чи «ура-гатаме»;
- 5) якщо уке успішно перехоплює контроль однією зі згаданих технік у безперервній послідовності за межами робочої зони, утримання також є дійсним.

2. Утримання продовжується за межами робочої зони, якщо його було оголошено в межах робочої зони.

3. Якщо торі міняє положення утримання без втрати контролю над уке, час утримання триває до оголошення «іппон» (чи еквівалента), «токета» або «мате».

4. Якщо під час проведення утримання торі здійснює заборонену дію, рефері оголошує «мате», повертає учасників у початкове положення, оголошує покарання (а за потреби – й оцінку за утримання), потім поновлює боротьбу командою «хаджіме».

5. Якщо під час проведення утримання уке здійснює заборонену дію, рефері оголошує покарання без зупинення сутички. Якщо потрібно оголосити покарання «хансоку маке», рефері після оголошення «соно мама» консультується із суддями, оголошує «мате», повертає учасників у початкове положення, оголошує «хансоку маке» й закінчує сутичку, оголошуючи «соре маде».

6. Якщо обидва бокові судді вважають, що утримання зафіксовано, але рефері не оголосив «осаекомі», вони повинні оперативно сказати йому про це й відповідно до правила «більшості з трьох» рефері негайно оголошує «осаекомі».

7. Якщо під час проведення утримання уке вдається обхопити (схресним захватом) своїми ногами ногу суперника зсередини чи зовні, оголошується «токета».

8. Якщо уке стає у положення «міст», але торі продовжує здійснювати над ним контроль, «осаекомі» триває.

16. Больові прийоми

1. Больові прийоми дозволяється проводити на ліктьові суглоби шляхом їх перегинання чи обертання (скручування).

2. Проведення больового прийому має бути припинено, якщо уке переходить у положення стоячи та повністю контролює ситуацію.

3. Успішним проведенням больового прийому вважається, коли уже вимовляє слово «маїта» чи багаторазово плескає по тілу суперника чи по татамі руками (рукою) або ногами (ногою).

4. Забороняється виконувати больові прийоми в стійці, а в разі їх проведення – оголошується «шидо». Якщо такі дії призвели до травми суперника, рефері оголошує покарання «хансоку маке».

5. Дозволяється проведення больового прийому за межами татамі, якщо дію було розпочато в межах робочої зони або в разі негайного переходу від кидка до больового прийому за межами татамі.

17. Задушливі прийоми

1. Задушливі прийоми проводяться шляхом здавлювання кровоносних судин шії чи початкового відділу нижніх дихальних шляхів (горла) суперника.

2. Забороняється проводити задушливі прийоми пальцями рук, полою своєї чи чужої куртки або кінцями свого чи чужого пояса.

3. Забороняється виконувати задушливі прийоми в стійці, а в разі їх проведення оголошується «шидо».

4. Виконання задушливого прийому з розтягуванням прямої ноги заборонено, в разі його проведення оголошується «шидо».

5. У разі переходу уже в положення стоячи та контролю над ситуацією проведення задушливого прийому має бути припинено.

6. Успішним проведенням задушливого прийому вважається, коли уже вимовляє слово «маїта» або багаторазово плескає по тулубу суперника чи по татамі руками (рукою), або ногами (ногою), або втрачає свідомість. У такому разі рефері дає команду «іппон» і за потреби запрошує лікаря.

7. Дозволяється проведення задушливого прийому за межами татамі, якщо дію було розпочато в межах робочої зони або як негайний перехід від кидка до задушливого прийому за межами татамі.

8. У змаганнях серед кадетів і молодших вікових груп учасник, який не здався під час проведення задушливого прийому і втратив свідомість, знімається зі змагань.

18. Заборонені дії та покарання

1. Заборонені дії залежно від серйозності порушення поділяються на незначні (оголошується «шидо») та серйозні (оголошується «хансоку маке»).

2. Покарання оголошує рефері.

3. Під час однієї сутички може бути показано два «шидо», третє – «хансоку маке» (два покарання й дискваліфікація). «Шидо» не дає переваги іншому учаснику. У кінці сутички, якщо рахунок рівний і в учасників різна кількість «шидо», сутичка переходить у «голден скор».

4. «Шидо» дається учаснику за місцем його вчинення без повернення обох учасників у початкове положення (для підтримання темпу зустрічі – команда «мате - шидо - хаджиме»), за винятком випадку, коли «шидо» дається за вихід із татамі.

5. Покарання у положенні боротьби лежачи застосовуються так же само, як і в положенні «осаекомі».

6. Перед оголошенням «хансоку маке» рефері повинен проконсультуватися з боковими судьями та винести рішення на підставі правила «більшість з трьох». Коли обидва учасники порушують правила одночасно, кожен із них повинен бути покараний відповідно до ступеня порушення. Якщо обидва учасники мали два покарання «шидо» й надалі кожен із них отримує наступне покарання, їм обом оголошують «хансоку маке».

7. У разі оголошення покарання рефері зрозумілим жестом пояснює причину цього покарання.

8. За порушення, яке було скоєно під час сутички, чи (у виняткових випадках) за серйозні порушення, вчинені після сигналу закінчення сутички (якщо результату сутички ще не був оголошено), покарання може бути оголошено й після команди «соре маде».

9. Дисциплінарна комісія ФДУ може виключити з участі в інших змаганнях спортсмена, який через негідну поведінку на змаганнях заслуговує на дискваліфікацію.

19. Покарання «шидо» (група незначних порушень)

1. «Шидо» призначається будь-якому учаснику, який здійснив незначне порушення:

1) навмисне уникнення «куміката» для перешкоджання діям суперника;
2) прийняття в положенні стоячи виключно оборонної пози після «куміката» (зазвичай більше ніж 5 с);

3) імітація атаквальних дій, яка чітко показує, що не було жодного наміру кинути суперника (фальш-атака). Фальш-атаки визначаються у випадках, коли торі:

не має жодного наміру кидка;

проводить атаку без «куміката» або швидко розриває «куміката»;

робить одну атаку або кілька повторних атак без виведення уке з рівноваги;

вставляє ногу між ніг уке для блокування можливої атаки;

4) у положенні стоячи утримання країв рукавів суперника без негайної атаки;

5) у положенні стоячи захоплення пальців однієї чи обох рук суперника лише з метою перешкоджанню атаки;

6) навмисне приведення у безлад своєї дзюдогі (розв'язування або перев'язування пояса чи штанів без дозволу арбітра, витягування назовні нижньої частини своєї куртки, повільне приведення у порядок дзюдогі з метою затягування часу);

7) переведення суперника в положення боротьби лежачи у випадках, не передбачених главою 7 цього розділу;

8) захват рукавів або штанів суперника через край (пальці всередині);

9) у положенні стоячи будь-який захват відмінний від «класичного» без негайного переходу до атаквальних дій (наприклад, за пояс, схресний, односторонній, захоплення нижньої частини розправленої поли куртки);

10) відсутність жодних атаквальних дій упродовж 45 с у положенні стоячи до чи після «куміката»;

11) нетрадиційні захвати без негайної атаки: захват краю рукава (рукавів) суперника і загортання його (їх) догори (захват «пістоль»), захват краю рукава (рукавів) суперника і загортання його (їх) (захват «кишеня»), односторонні захвати;

12) обхват суперника обома руками за тулуб для кидка («ведмежий захват»). Не є «шидо», коли учасник торі чи уке здійснює захват «куміката» принаймні однією рукою. У такому разі торі чи уке мають право охоплювати суперника для кидка («ведмежий захват»);

13) обмотування полою куртки або кінцем пояса будь-якої частини тіла суперника;

14) захоплення зубами дзюдогі (своєї або суперника);

15) впирання рукою (долонею), ногою (ступнею) в обличчя суперника;

16) впирання ногою в пояс або комір куртки суперника;

17) проведення задушливих захватів, використовуючи кінці свого пояса чи поли куртки або лише пальці;

18) у положенні стоячи або положенні боротьби лежачи вихід за межі робочої зони чи виштовхування суперника за межі робочої зони. Якщо учасник ставить одну ногу за межами робочої зони без негайної атаки або не повертає її безпосередньо в середину робочої зони, застосовується «шидо». У разі якщо дві ноги за межами робочої зони, застосовується «шидо». За схожі одночасні дії «шидо» оголошується обом учасникам. Якщо учасник виштовхується за межі робочої зони своїм суперником, супернику оголошується «шидо»;

19) затискання ногами тулуба («дожиме»), шиї чи голови суперника («ножиці» зі схресненими ногами, при цьому коліна випрямлені);

20) збивання ногою або коліном кисті чи руки суперника з метою звільнення від захоплення або удар суперника по нозі чи щиколотці без застосування будь-якої технічної дії;

21) блокування рук суперника, заламування пальця (пальців) суперника з метою звільнення від захвату;

22) зривання захвату суперника двома руками;

23) уникнення захвату суперника за допомогою удару по його руці;

24) прикривання верхнього краю/коміра своєї куртки для запобігання захвату суперника;

25) у разі змушування суперника стати у зігнуте положення без негайної атаки;

26) у разі дій із захопленням нижче пояса у стійці (додаток 13);

27) обвивання ногою ноги суперника без негайної атаки;

28) виконання задушливого прийому з розтягуванням прямої ноги суперника;

29) виконання больового та задушливого прийомів у стійці;

30) якщо учасник самостійно не заправив дзюдогі після команди мате: після першого випадку арбітр показує жест заправитись, після другого випадку – покарання; арбітр під час покаранні вказує пальцем на пояс.

2. Бригада суддів має право оголошувати покарання, керуючись цими Правилами.

3. У разі якщо рефері вирішує покарати учасника(ів), він тимчасово зупиняє сутичку і оголошує покарання, вказуючи на того (тих) учасника(ів), хто вчинив заборонену дію.

Перш ніж оголосити «хансоку мате» рефері консультується із суддями й виносить рішення на підставі правила «більшість з трьох». Коли обидва учасники порушують правила одночасно, кожен із них має бути покараний відповідно до ступеню порушення.

Якщо обидва учасники мали два «шидо» і згодом кожен із них отримує наступне покарання, їм обом оголошують «хансоку мате».

Покарання в боротьбі лежачи має застосовуватися, як і у випадках «осаекомі».

4. Якщо арбітр вирішує покарати учасника(ів), командою «мате» він зупиняє сутичку, повертає учасників у вихідне положення й оголошує покарання, вказуючи на того (тих) учасника(ів), хто вчинив заборонену дію (за винятком боротьби лежачи).

Коли уже стягує торі в положення боротьби лежачи і при цьому не отримує переваги у продовженні боротьби лежачи, рефері зупиняє сутичку («мате») й оголошує «шидо» уже (без повернення на стартові позиції).

«Класичним» захватом є захоплення лівою рукою правого боку куртки суперника за рукав, комір на рівні грудей, верхньої частини плеча або на спині та правою рукою на лівому боці куртки суперника за рукав, комір на рівні грудей, верхньої частини плеча або на спині, завжди вище пояса.

Як тільки учасник узяв схресний захват (двома чи однією рукою на однойменному боці спини, плеча або руки суперника) він одразу переходить до атаквальних дій (інакше рефері повинен застосувати щодо нього «шидо»).

Аналогічне правило – для захоплення за пояс та одностороннього захоплення.

Учасника не карають за захоплення двома руками на одному боці куртки суперника, якщо це захоплення виявилось результатом «нирка» суперника головою під руку. Учасник, який виконав «нирок» головою під руку без негайної атаки, отримує «шидо».

Вставлення ноги між ніг суперника без одночасної спроби проведення технічної дії не може розцінюватися як «традиційний» захват, учасник повинен атакувати в цьому положенні або щодо нього має бути застосовано «шидо».

«Неведення боротьби» зазвичай оголошується за відсутності дій одного чи обох спортсменів протягом 45 с: немає атаквальних дій з боку одного чи обох учасників.

Якщо рефері переконаний, що учасник справді готується до атаки, він не повинен карати за відсутність атаквальних дій.

5. Судді карають учасника, який не прагне до швидкого взяття захвату або намагається не дати здійснити захват супернику.

Дія «обмотування» полою куртки або кінцем пояса означає, що пояс чи пола куртки мають зробити повний оборот. Використання пояса чи поли куртки як фіксатора під час виконання захвату (без обмотування) не підлягає покаранню, тобто блокування руки супротивника не карається.

Учасник може виконувати захват нижче пояса, якщо має захват іншою рукою на рукаві чи на комірі.

Якщо учасник виконує обхват двома руками тулуба суперника та зчіплює долоні у «замок», а суперник контратакує, рефері дає змогу закінчити дію. Якщо дія була результативною, оголошується оцінка «ваза-арі» чи «іппон» та застосовується «шидо» за обхват.

20. Покарання «хансоку маке» (група значних порушень)

1. «Хансоку маке» призначається будь-якому учаснику, який скоїв серйозне порушення:

1) застосування техніки «кавазу-гаке» (кидок суперника, обвиваючи ногою його ногу, повернувшись майже в той самий бік, що і суперник, і падіння на нього);

2) застосування техніки «кансетсу-ваза» на будь-якій частині тіла, крім ліктьового суглоба;

3) підймання суперника, який лежить на татамі, та кидання його знову на татамі;

4) збивання опорної ноги суперника зсередини під час проведення кидків типу «хараі-гоші»;

5) ігнорування вказівок арбітра;

6) здійснення непотрібних вигуків, зауважень або жестів, образливих для суперника, рефері чи глядачів під час сутички;

7) виконання технічних дій, що можуть травмувати або становити небезпеку для шиї чи хребта суперника;

8) падіння на татамі під час застосування чи спроби застосувати технічні дії (такі як «уде-хишигі-вакі-гатаме»);

9) «пірнання» головою в татамі, нахилиючись уперед і вниз під час проведення чи спроби проведення таких технічних дій, як «учі-мата», «хараі-гоші» тощо, або падіння назад під час проведення або спроби проведення технічної дії;

10) навмисне падіння на спину за положення суперника на спині, контролюючи його рухи;

11) носіння твердих або металевих предметів (приховано чи явно);

12) проведення втретє, після попередніх «шидо», атаквальних чи захисних дій однією або двома руками нижче пояса суперника в «тачі-ваза». Захват ноги нижче пояса можливий, коли обидва суперники перебувають в очевидному положенні боротьби лежачи й дію «тачі-ваза» закінчено;

13) будь-яка дія, що суперечить духу дзюдо, в будь-який час сутички;

14) усі ситуації, коли уже стає у положення «міст» для уникнення падіння на спину після атаки суперника, зараховуються як «хансоку маке». Це рішення приймається з метою захисту учасників, для уникнення падіння небезпечним для здоров'я способом;

15) виконання «кансецу-ваза» у стійці, що призвело до травмування суперника.

2. Якщо учасник мав два «шидо» за незначні порушення та знову здійснює незначне порушення, до нього має бути застосовано «шидо» втретє. Рефері оголошує учаснику «хансоку маке» після консультації із суддями. Третє «шидо» не оголошується як «шидо», а має бути оголошено безпосередньо «хансоку маке».

У разі порушення правил відповідно до підпунктів 9, 11, 12, 14 пункту 1 цієї глави учасник зберігає право продовжити змагання у втішних зустрічах.

У разі «хансоку маке» для обох учасників (в основний час або в «голден скор») унаслідок третього «шидо» за негативне дзюдо обидва учасники дискваліфікуються зі змагань. Якщо «хансоку маке» вони отримують за дії, які

суперечать духу дзюдо, місця не визначається, бали не нараховуються. Якщо «хансоку маке» було наслідком перших двох покарань за незначні порушення, їх місце визначається відповідно до стадії, на якій обидва учасники були покарані: фінал – обидва отримують 2 місце, сутичка за бронзу – обидва отримують 5 місце, півфінал – обидва отримують 5 місце, чвертьфінал або сутичка за вихід за 3 місце – обидва отримують 7 місце. В коловій системі вони мають право приймати участь у наступних сутичках. Якщо за особистими змаганнями відбуваються командні, учасники мають право приймати в них участь (крім випадків прямого «хансоку маке» за дії, які суперечать духу дзюдо). В командних змаганнях обидва учасники програють поєдинок, команди отримують 0 балів, але вони мають право брати участь у наступних сутичках. Якщо в командних змаганнях обидва учасники отримують прямий «хансоку маке» за дії, які суперечать духу дзюдо, рішення приймає головна суддівська колегія, або суддівська комісія. Арбітр повинен жестом показати причину покарання «хансоку маке» .

Коли торі намагається провести «сеоі-отоші», «соде-цурікомі-гоші» із захватом обох рукавів, «коші-гурума» з обома захватами на комірці, торкання головою уке татамі не карається «хансоку маке». Схожі ситуації можуть трапитися під час виконання інших подібних кидків.

3. Заборонені технічні дії за віковими групами та покарання в разі їх використання спортсменами молодших вікових груп викладено в додатку 14 до цих Правил.

21. Визначення переможця в разі травми, хвороби або нещасного випадку з одним із учасників

1. У разі якщо один з учасників не здатен продовжувати боротьбу через травму, отриману під час сутички, хворобу або нещасний випадок, що сталися під час змагань, рефері після консультації із суддями та лікарем повинен оголосити результат сутички.

2. Травма:

1) якщо сталася з вини травмованого учасника, він вважається таким, що програв;

2) якщо сталася з вини суперника, перемога присуджується травмованому учасникові;

3) у разі якщо неможливо визначити причину травми, учасник, який не може продовжити боротьбу, вважається таким, що програв.

3. Якщо учасник захворів під час змагань і не спроможний брати участь у змаганнях, переможцем оголошується його суперник.

4. Коли нещасний випадок відбувається через зовнішній вплив, сутичку має бути скасовано або відкладено після консультації із суддівською комісією.

5. Медичний огляд:

1) рефері запрошує лікаря для огляду учасника, який отримав важкий удар по голові або в ділянку хребта, або якщо рефері впевнений, що є серйозна травма. Якщо лікар після огляду учасника повідомляє рефері, що учасник не може продовжити боротьбу, рефері після консультації із суддями оголошує суперника переможцем рішенням «кікен-гачі»;

2) учасник сам може попросити рефері запросити лікаря – в цьому разі сутичка припиняється і суперник оголошується переможцем рішенням «кікен-гачі»;

3) лікар також може просити огляду свого учасника – в цьому разі сутичка припиняється і суперник оголошується переможцем рішенням «кікен-гачі»;

4) для кожного учасника на татамі допускається тільки один лікар. Якщо лікарю потрібна допомога асистента, він повідомляє про це рефері. Тренер ніколи не допускається на татамі під час змагань;

5) поряд із травмованим учасником може перебувати тільки рефері, який повинен контролювати надання допомоги відповідно до цих Правил;

б) медична допомога дозволяється в таких випадках:

незначна травма;

в разі зламаного нігтя лікарю дозволяється допомогти обрізати ніготь. Така допомога надається на краю татамі. Учасника супроводжує суддя з бригади, що обслуговує сутичку, чи будь-який інший вільний суддя;

7) незначна травма може бути усунута самим учасником. У разі вибитого пальця рефері зупиняє сутичку, оголошуючи «мате» чи «соно мама», і дозволяє учаснику вставити вибитий палець. Цю дію має бути здійснено негайно без участі рефері або лікаря, і учасник може продовжити сутичку. Учаснику дозволяється вправляти один і той самий палець двічі. У разі виникнення такої ситуації втретє учаснику забороняється продовжувати сутичку. Рефері після попередньої консультації із суддями в інтересах здоров'я учасника закінчує сутичку та оголошує суперника переможцем;

8) травма з кровотечею:

у випадках кровотечі травма має бути обов'язково ізольована лікарем за допомогою пластиру, пов'язки, носових тампонів (дозволяється використання кровозгортувальних і кровоспинних засобів);

рефері запрошує лікаря для надання допомоги для зупинення кровотечі. Рефері не дозволяє продовжувати сутичку, поки кровотечу не зупинено.

Подібні травми, що кровоточать, можуть лікуватися двічі. У разі виникнення схожої кровоточивої травми втретє, рефері (після консультації із суддями, суддівською комісією) в інтересах здоров'я учасника закінчує сутичку й оголошує суперника переможцем.

У всіх випадках, коли кровотечу у спортсмена не може бути зупинено, суперник оголошується переможцем «кікен-гачі».

6. Будь-які види блювоти учасника ведуть до програшу – результату «кікен-гачі» на користь суперника.

7. У випадках, коли учасник навмисною дією травмує суперника, йому оголошується «хансоку маке», крім будь-яких інших дисциплінарних стягнень, які може бути визначено дисциплінарною комісією ФДУ.

8. У разі якщо лікар команди, відповідальний за учасника, чітко розуміє (особливо в разі техніки удушення), що є серйозна небезпека для здоров'я його

підопічного, він може підійти до краю татамі й просити суддів негайно зупинити сутичку. Таке втручання означатиме програш і тому має прийматися тільки у виняткових випадках.

Якщо неможливо визначити причини травми обох учасників і немає винних, перемагає учасник, який може продовжити боротьбу.

22. Неявка та відмова від боротьби

1. Рішення «фусен-гачі» оголошується тому учаснику, суперник якого не з'явився на сутичку.

2. Якщо один учасник готовий вчасно й суддівська комісія бачить, що його суперник відсутній, вона може попросити суддю-інформатора оголосити «останнє попередження про вихід на татамі» відсутньому учаснику.

3. Рефері запрошує готового до сутички учасника для очікування на край робочої зони. На табло запускається зворотний відлік у 30 с. Якщо протягом 30 с суперник не з'являється, рефері запрошує присутнього учасника в робочу зону й оголошує його переможцем «фусен-гачі».

4. Учасник, який не з'явився (спізнився), позбавлений права на сутичку, але може брати участь у втішних сутичках за рішенням суддівської комісії.

5. Перш ніж оголосити «фусен-гачі» рефері повинен отримати згоду суддівської комісії.

6. «Кікен-гачі» оголошується учаснику, суперник якого відмовляється від боротьби з будь-якої причини під час сутички.

7. Якщо учасник протягом сутички втрачає свої контактні лінзи і, не маючи можливості негайно поставити їх на місце, інформує рефері, що не може продовжити без них сутички, рефері повинен віддати перемогу його супернику («кікен-гачі») після консультації з боковими судьями.

8. Якщо учасник (вікова група до 18 років і молодші) втрачає свідомість під час «шіме-ваза», він більше не має права продовжувати участь у змаганнях.

23. Командні змагання

1. Під час проведення командних змагань кількість вагових категорій визначається Регламентом відповідно до віку учасників. Дозволяється проводити змагання з меншою кількістю вагових категорій від існуючих відповідно до вікової групи.

Дозволяється заявляти по два спортсмени в кожную вагову категорію, які мають право боротися у своїй ваговій категорії або на категорію вище. Учасник, який був заявлений в одній ваговій категорії і боровся на категорію вище, в подальшому може знову боротися у своїй ваговій категорії.

Офіційний представник команди не пізніше ніж за 20 хв до початку зустрічі зобов'язаний назвати спортсменів, які братимуть участь у цій командній зустрічі. Якщо спортсмени не названі, беруть участь спортсмени, які стоять першими у заявленому командному списку у відповідній ваговій категорії.

2. Командні змагання проводяться за порядком від найменшої до найбільшої вагової категорії (якщо інший порядок не визначено Регламентом про змагання).

3. У разі проведення змішаних командних змагань (чоловіки та жінки) встановлюється такий порядок зустрічей: боротьбу починає вагова категорія, визначена жеребкуванням перед кожним колом змагань, потім – вагова категорія протилежної статі за порядком зростання вагових категорій.

4. Усі учасники зобов'язані бути присутніми під час офіційного представлення команд і оголошення результату зустрічі (офіційного поклону). Учасники, які не вийшли на офіційний поклон, знімаються з подальших змагань.

5. Усі учасники, які заявлені для командної зустрічі, зобов'язані боротися. Якщо учасник відмовляється боротися («віддає перемогу»), команда оголошується такою, що програла, і знімається зі змагань.

6. Кожна особиста сутичка проводиться до визначення переможця. Якщо в кінці сутички не виявлено переможця, сутичка триває за правилом «голден скор».

7. Перша команда, спортсмени якої досягли більшості перемог, оголошується переможцем зустрічі. Інші сутички не проводяться.

8. Змагання проводяться за олімпійською, коловою або змішаною системою.

9. Результати сутичок заносять до протоколу командних змагань (додаток 15). Команда, яка набрала найбільшу кількість перемог, виграє командну зустріч. У разі рівності цих показників шляхом жеребкування визначається одна вагова категорія для повторної сутички, за результатом якої визначається переможець командної зустрічі. У жеребкуванні беруть участь усі категорії незалежно від наявності чи відсутності заявлених у них учасників (в разі відсутності в обох командах учасників в одній категорії ця категорія не вноситься до жеребкування). У сутичці повинні брати участь ті самі спортсмени, які боролися в перших зустрічах.